

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

> Retouradres Postbus 20011 2500 EA Den Haag

Turfmarkt 147
Den Haag
Postbus 20011
2500 EA Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Kenmerk
2016-0000454225

Bijlage(n)
1

Datum 11 augustus 2016
Betreft Beslissing op uw Wob-verzoek

Geachte mevrouw

Op 15 juli 2016 heb ik van u een verzoek ontvangen als bedoeld in artikel 3, eerste lid, van de Wet openbaarheid van bestuur (hierna: Wob). Uw verzoek heeft betrekking op:

de «handreikingen» die ten behoeve van een efficiënte en interdepartementaal geharmoniseerde aanpak van de gehele wetgevingsoperatie zijn opgesteld voor het aanpassen van Nederlands-Antilliaanse regelgeving en het opstellen of aanpassen van Nederlandse regelgeving. Naar deze handreikingen wordt verwezen in de memorie van toelichting van de Invoeringswet Openbare Lichamen (Kamerstuk 31 957, nr. 3).

Bij brief van 2 augustus jl. heb ik de ontvangst van uw verzoek aan u bevestigd.

Met betrekking tot uw verzoek om informatie bericht ik u als volgt.

Er is in de aanloop naar de transitiedatum van 10 oktober 2010 binnen mijn ministerie gewerkt aan één Handleiding aanpassing wetgeving voor Bonaire, Sint Eustatius en Saba. De handleiding was met name bedoeld voor de wetgevingsjuristen van alle departementen.

De meest volledige en laatste versie van de ambtelijke handleiding is van april 2009. Ik heb besloten dit document openbaar te maken. U treft het bijgaand aan. Zoals u ziet zijn in dit stuk enkele gegevens onleesbaar gemaakt. Dit betreft (voor)namen en e-mailadressen van individuele ambtenaren. Deze gegevens maak ik niet openbaar in verband met het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen, welk belang is opgenomen in artikel 10, tweede lid, aanhef en onder e, van de Wob. Dit belang afwegende tegen het algemene belang van openbaarmaking van deze gegevens, acht ik het belang genoemd in artikel 10, tweede lid, aanhef en onder e, van de Wob hier zwaarwegender.

Dit Wob-besluit wordt enkele werkdagen na toezending gepubliceerd op de website www.rijksoverheid.nl.

Datum
11 augustus 2016

Ik vertrouw erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Kenmerk
2016-0000454225

Hoogachtend,
De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
namens deze,

Richard van Zwol
Secretaris-generaal

Bijlage: HANDLEIDING AANPASSING WETGEVING VOOR Bonaire, Sint Eustatius
en Saba, april 2009

Belanghebbenden kunnen binnen zes weken na bekendmaking van dit besluit daartegen per brief bezwaar maken bij de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, Directie Constitutionele Zaken en Wetgeving, Postbus 20011, 2500 EA Den Haag. Het bezwaarschrift moet zijn ondertekend, voorzien zijn van een datum alsmede de naam en het adres van de indiener en dient vergezeld te gaan van de gronden waarop het bezwaar berust en, zo mogelijk, een afschrift van het besluit waartegen het bezwaar is gericht.

HANDLEIDING AANPASSING WETGEVING VOOR Bonaire, Sint Eustatius en Saba

Inhoud:

DEEL 1 ALGEMENE INFORMATIE

Inleiding

I Koninkrijk

1 - 3

II Inrichting openbare lichamen: WolBES en Wfv BES

4 – 14

III BES-bepaling Statuut

15

IV Toepasselijke regelgeving: Invoeringswet openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba (IBE)

16 – 23

V Aanpassingswetgeving: Aanpassingswet openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba (ABES)

24 – 34

VI Eilandsregelgeving

35 -37

VII Grondwet en grondrechten

38 – 41

VIII Verdragen

42 – 45

IX Europese Unie

46

X Algemene wet bestuursrecht – LAR (Wet administratieve rechtspraak Bonaire, Sint Eustatius en Saba)

47 – 58

XI Overige onderwerpen

59. Wob en Archiefwet

60. Organisatie rechtspraak

61. Burgerlijk- en strafprocesrecht

62. Burgerlijk Wetboek

63. Wetboek van Strafrecht en

63a. Wet economische delicten

64. Munt

65. Gelijke behandeling

66. Tijdverschil en Algemene termijnenwet

67. Basisregistratie persoonsgegevens

68. Burgerlijke landsdienaren en ambtenaren

69. Regionaal Service centrum (RSC)

DEEL 2 HANDREIKINGEN wetstechnische opmerkingen

1. Opschrift, aanhef en considerans
2. a. Delegatiegrondslag
 - b. Vermelding nieuwe wettelijke grondslag
 - c. Delegatie naar ministeriële regeling
3. (Ver)nummering artikelen
 - (Ver)nummering artikelleden
4. Nummering definitiebepaling/vernummering
5. Niet langer relevante artikelen
 - Uitgewerkte bepalingen
6. Citeertitel
7. Gebruik van de afkorting BES
8. a. Verwijzing naar landsverordeningen/landsbesluiten h.a.m.
 - b. Verwijzing naar nieuwe citeertitel
 - c. Citeertitel conform bijlage IBES
9. Eilandsbesluit h.a.m.
10. Eilandsverordeningen, eilandsbesluiten h.a.m. niet in IBES lijst
11. Eilandgebied
12. Curaçaosche Courant
13. Volgorde landen
 - Volgorde BES
14. In/op
15. St. of Sint
16. Tijd
17. Nederland, Europese deel
 - Nederland, inclusief BES
 - Uitsluitend BES
18. Secretarie van de gemeente
19. Publicatie
20. a. Van toepassingverklaring hoofdstukken/paragrafen Nederlandse wet
 - b. Van toepassingverklaring
 - Toepassing niet alleen in definitieverklaring regelen
 - c. Toepassingsbereik
 - Overeenkomstige toepassing
21. Dualistisch bestuursmodel
 - Dualistische bevoegdheidsverdeling
22. Aanwijzing toezichthouders
23. Aanwijzing opsporingsambtenaren
24. Inwerkingtredingsbepalingen
25. Papiaments
26. Spelling eilandsraad etc.
- 26a. Aanduiding van de dollar in wetgeving
- 26b. Uniforme schrijfwijze bedragen
- 26c. Bedragen in Nederlandse wetten die ook in de BES zullen gaan gelden
27. Begripsbepaling
 - 27a. Rijksvertegenwoordiger in begripsbepaling
28. Modelbepalingen voor afwijken van Awb-procesrecht

Inleiding

Deze handleiding is bedoeld voor degenen die zich bezighouden met de aanpassing van de wetgeving die zal gelden op Bonaire, Sint Eustatius en Saba (de BES) na de statuswijziging. De handleiding bevat algemene informatie (deel 1) en, vooral in deel 2, informatie en modellen van wetgevingstechnische aard.

Over enkele van de hieronder besproken onderwerpen is nog geen definitieve politieke beslissing genomen. De wetgevingsjuristen moeten echter al wel aan de slag. Daarom wordt deze handleiding, die dus noodgedwongen een concept is en voorlopig zal blijven, al wel verspreid. Als aanpassingen nodig zijn, zal dit via BES-legal worden bekendgemaakt.

DEEL 1 ALGEMENE INFORMATIE

I Koninkrijk

1. Het Koninkrijk bestaat nu nog uit drie landen: Nederland, Nederlandse Antillen en Aruba. Het land Nederlandse Antillen zal ophouden te bestaan. Zowel Curaçao als Sint Maarten wordt Land. Bonaire, Saba en Sint Eustatius (de BES) worden openbaar lichaam van Nederland.

Voor de vier landen zal het Statuut blijven gelden. Het Statuut zal op enkele punten worden aangepast. De BES zullen in het Statuut niet of nauwelijks genoemd worden omdat het Statuut gaat over het bestuur van het Koninkrijk als geheel, over de relaties tussen de landen en tussen de landen en het Koninkrijk. Het Statuut gaat niet over de landen zelf.

Koninkrijk en Statuut

2. De Staatsregeling van de Nederlandse Antillen zal vervallen. De Grondwet zal in zijn geheel gelden voor Nederland (inclusief de BES). De landen Curaçao en Sint Maarten zullen beiden een eigen Staatsregeling hebben.

Staatsregeling en Grondwet

3. De al bestaande Rijksregelgeving blijft van toepassing. Voor de rijksregelgeving is een aparte handleiding gemaakt, want de wijzigingen die daarin nodig zijn, hebben een wat ander karakter.

Rijksregelgeving

II Inrichting openbare lichamen: WolBES en WfinBES

4. Bonaire, Sint Eustatius en Saba worden ingericht als openbaar lichaam in de zin van artikel 134 van de Grondwet. De openbare lichamen maken geen onderdeel uit van een provincie. Er wordt ook geen aparte bestuurslaag met democratische legitimatie gecreëerd tussen de centrale Nederlandse overheid en de openbare lichamen. De openbare lichamen vallen rechtstreeks onder de centrale overheid.

Openbare lichamen

5. Voor de bestuurlijke inrichting van de drie openbare lichamen wordt een nieuwe wet ingevoerd: de Wet openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba (WolBES), die in beginsel de Gemeentewet volgt. Alleen in bijzondere omstandigheden wordt hiervan afgeweken.

WolBES volgt Gemeentewet

6. Op de BES wordt een bestuursorgaan belast met taken van de centrale overheid op het gebied van interbestuurlijk toezicht (onder meer goedkeuren van bepaalde besluiten, rol bij schorsing en vernietiging van eilandsbesluiten, benoeming

Rijksvertegenwoordiger voor de openbare lichamen

gezaghebbers en taakverwaarlozing). Dit bestuursorgaan, dat we aanvankelijk aanduiden als Commissaris van de Koningin in de Antillen, wordt nu *Rijkswetgevenwoordiger voor de openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba* genoemd (art. 187 e.v. WolBES).

*Bonaire, Sint
Eustatius en Saba*

7. In bijzondere wetten en rijkswetten kunnen andere taken of bevoegdheden worden toegekend aan de Rijkswetgevenwoordiger voor de openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba, zoals bepaalde taken bij rampen en dreigingen en taken voortvloeiend uit rijkswetgeving.

*Taken toekennen
aan Rijkswetgeven-
woordiger voor de
openbare lichamen
Bonaire, Sint
Eustatius en Saba*

Kenmerkend element is dat de Rijkswetgevenwoordiger ter plekke is, maar een onafhankelijke positie bekleedt en op afstand staat van de openbare lichamen. Vanwege zijn eenhoofdigheid zal hij snel besluiten kunnen nemen en als aanspreekpunt en bindende, gezaghebbende factor kunnen fungeren. Nadrukkelijk wordt er op gewezen dat de positie van de Rijkswetgevenwoordiger niet bedoeld is om te worden ingezet voor het op grote schaal nemen van individuele besluiten op grond van sectorwetgeving.

Indien het voornemen bestaat om in wetgeving aan de Rijkswetgevenwoordiger taken en of bevoegdheden te geven, neem dan contact op met [REDACTED]

8. De organen van het bestuur van de openbare lichamen behouden de benaming die de vergelijkbare organen van een eilandgebied thans hebben, t.w. de eilandsraad, het bestuurscollege en de gezaghebber. Het bestuurscollege bestaat uit de gezaghebber (voorzitter) en eilandgedeputeerden.

*Namen
bestuursorganen*

9. Het bestuur van een openbaar lichaam heeft de bevoegdheid tot regeling en bestuur op het gebied van de eigen huishouding (autonomie). Daarnaast kan van het bestuur regeling en bestuur worden gevorderd bij of krachtens de wet (medebewind). Decentralisatie ten behoeve van de openbare lichamen wordt bevorderd. Met de BES is afgesproken dat zoveel mogelijk taken op eilandniveau worden uitgevoerd (subsidiariteitsbeginsel) (Slotakkoord van 10 en 11 oktober 2006, onder B7).

*Autonomie en
medebewind*

10. De bestuurscolleges (of een instantie die voor deze representatief kan worden geacht) worden door de meest betrokken minister in de gelegenheid gesteld hun oordeel te geven over voorstellen van wet, ontwerpen van algemene maatregel van bestuur en ontwerpen van ministeriële regeling, waarbij:

*Betrokkenheid
bestuurscolleges
nieuwe regels*

- a. van de besturen van de openbare lichamen regeling of bestuur wordt gevorderd,
- b. in betekende mate wijziging wordt gebracht in de taken en bevoegdheden van het eilandsbestuur.

De bestuurscolleges (of een instantie die voor deze representatief kan worden geacht) worden vooraf in de gelegenheid gesteld hun oordeel te geven over ingrijpende beleidsvoornemens die uitsluitend op de openbare lichamen hebben en op beleidsvoornemens ten aanzien van de openbare lichamen die op ingrijpende wijze afwijken van regelgeving die van toepassing is op het Europese deel van Nederland. (Art. 208 WolBES)

Voor alle duidelijkheid: Deze regeling over de betrokkenheid van bestuurscolleges bij wetgeving komt in de WolBES te staan en geldt *vanaf* de datum van de statuswijziging.

Dit neemt niet weg dat het ook gewenst kan zijn vóór de statuswijziging met de bestuurders in overleg te treden.

11. Het bestuursmodel van de openbare lichamen is dualistisch. Dualisme wordt geleidelijk ingevoerd. In de volgende raadsperiode zullen dualistische aspecten worden ingevoerd als de eilandgedeputeerde die niet tevens lid is van de raad, de griffier en de rekenkamerfunctie. *Het verdient aanbeveling bij de invoering van Nederlandse wetgeving bij medebewindstaken ook vanaf de statuswijziging de rolverdeling aan te houden tussen raad en bestuurscollege zoals past binnen een dualistisch stelsel (de eilandsraad stelt normen en kaders en controleert het dagelijks bestuur; het bestuurscollege oefent het dagelijks bestuur uit).* Zie ook deel 2, Handreikingen, onder punt 21.

Dualisme

12. Beslissingen van de besturen van de openbare lichamen kunnen bij wet aan goedkeuring worden onderworpen. Beslissingen van de besturen van de openbare lichamen, welke gericht zijn op enig rechtsgevolg, kunnen bij koninklijk besluit worden vernietigd. De gezaghebber en de Rijksvertegenwoordiger werken mee aan de uitvoering van het toezicht.

Toezicht

Het bestuurscollege heeft de plicht om ministers desgevraagd te informeren over alles wat het eiland betreft.

Indien de gezaghebber of het bestuurscollege zijn taken verwaarloost kan de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties daarin voorzien (cf art. 121 Provinciewet).

13. PM: par. 13-14 worden binnenkort geactualiseerd

De financiële verhoudingen tussen centrale overheid en BES-eilanden worden geregeld in de **Wet financiën openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba** (WfinBES). In de uitgangspuntennotitie (Kamerstukken II 2007/08, 31 200 IV, nr. 28) zijn de belangrijkste uitgangspunten voor de WfinBES vastgelegd. Het wetsvoorstel zoals dat naar de Raad van State is gezonden regelt in hoofdlijnen het volgende:

Wet financiën openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba

- De WfinBES regelt de geldstromen tussen Rijk en BES alsook de controle op de besteding daarvan. De financiële verhoudingen met de BES sluiten zoveel mogelijk aan bij die van het Rijk met Nederlandse gemeenten. Waar mogelijk en/of nodig wordt een eenvoudiger systematiek uitgewerkt.

- De eilanden hebben/krijgen eigen taken en ook het Rijk krijgt taken ten aanzien van de BES. De bekostiging volgt de taken. De beschikbare middelen voor een taak gaan naar de betreffende uitvoerende partij in Nederland of de BES. De daadwerkelijke uitvoering kan gebeuren door uitvoeringsorganisaties van het Rijk, de eilandgebieden, of de andere (toekomstige) landen in de regio. De uitvoerende partij kan eventueel een andere zijn dan de partij waar de taak formeel is neergelegd.

- In de nieuwe systematiek zijn er drie bekostigingsbronnen: 1) de eigen inkomsten (eilandbelastingen en andere inkomsten) van de eilandgebieden, 2) de middelen voor de uitvoering van Rijkstaken die aan de begrotingen van de betrokken departementen zal worden toegevoegd (indien het betrokken departement de uitvoering van die taken delegeert naar het eilandgebied zal het departement daartoe de middelen over maken naar het eilandgebied in de vorm van een bijzondere uitkering) en 3) een vrije uitkering. De laatste twee bekostigingsbronnen zullen worden geïndexeerd. Over een voorstel tot invoering van een bijzondere uitkering moet tijdig overleg plaatsvinden met de ministers van

BZK en van Financiën.

- In de nieuwe financiële verhoudingen komen er Rijksbelastingen en eilandbelastingen. Bij de invoering van Rijksbelastingen zal via de tariefstelling zoveel mogelijk koopkrachtverandering op de eilanden worden vermeden.
- In de WfinBES wordt het lokale belastinggebied van de BES nader omschreven. Dit betekent dat er een limitatieve opsomming komt van de lokale belastingmiddelen die de eilanden mogen heffen.

Het staat de eilanden daarbij vrij om te besluiten een in de WfinBES opgesomde heffing of heffingscategorie al dan niet in te voeren. In de WfinBES zal daarnaast, conform de Gemeentewet, een omschrijving worden opgenomen van de aard van de grondslag.

- Er komt geen BES-fonds, maar drie vrije uitkeringen (voor elk eiland één) die worden opgenomen in begrotingshoofdstuk 7 BZK.
- De vrije uitkeringen komen via het geïntegreerd middelenbeheer (GMB) beschikbaar voor de betrokken entiteiten.
- Voor elk van de eilanden kent de vrije uitkering een basis geldstroom (voor onvermijdelijke kosten die onafhankelijk van het aantal inwoners bestaan) en daarboven een geldstroom, die volgens een voor alle drie de eilanden zelfde systematiek wordt aangepast voor ontwikkelingen in inwonertal, en aanpassing aan de welvaartsontwikkeling (inflatie plus mogelijk reële groei). Dit zal nog nader worden uitgewerkt.

Belangrijk is in ieder geval dat de indexering op betrouwbare objectief gemeten cijfers wordt gestoeld. De systematiek van de vrije uitkeringen zal na drie jaar worden geëvalueerd.

- De regelgeving uit het Besluit tijdelijk financieel toezicht BES (Stb. 2007, 474) zal worden geïntegreerd in de WfinBES.
- De eilandelijke begrotingen zullen worden opgesteld volgens het baten-lastenstelsel.
- De Commissie BES-fonds zal worden ingesteld zodra de nieuwe financiële verhoudingen een feit zijn. De staatssecretaris van BZK zal de leden benoemen. De BES-leden van de commissie zullen benoemd worden op voordracht van de eilanden. Na introductie van het BES-fonds zal de commissie periodiek bijeenkomen om de ontwikkeling van het fonds te monitoren en te evalueren. De commissie zou daarbij kunnen adviseren over de jaarlijkse omvang van het BES-fonds (met gebruikmaking van inflatiecijfers, bevolkingsgegevens en gegevens over bijzondere omstandigheden als bv. een ((natuur)ramp). De commissie zal adviezen uitbrengen aan de bestuurders, die vervolgens jaarlijks een beslissing nemen over een bestuurlijk akkoord over de vrije uitkeringen.

14. De eilanden kunnen beschikken over drie opties voor het financieren van toekomstige investeringen. Deze drie opties blijven naast elkaar bestaan.

De drie opties zijn:

1. De eerste optie is financiering via de eigen eilandsbegroting. Hiervoor zal dan tijdig een reservering opgebouwd moeten worden en dus zal er een overschot moeten bestaan.
2. Een tweede optie is dat het eiland een departement bereid vindt de investering te financieren, dan wel beschikbaar te stellen via een bijzondere uitkering. In dat geval zal dat departement de middelen moeten vinden binnen zijn eigen begroting.
3. De laatste optie is dat het eiland aan Nederland (BZK en Financiën) vraagt de investering te doen. Indien Nederland de investering nodig acht en dus goedkeurt zal Nederland de investering verzorgen. In de praktijk gebeurt dat in de vorm van

*3 opties voor
financiering*

een renteloze lening, in feite een voorschot op de vrije uitkering

III BES-bepaling Statuut

15. Er zullen verschillen optreden tussen wettelijke regelingen die gelden voor de BES ten opzichte van de regelingen die gelden voor het Europese deel van Nederland. Dit kan uiteraard niet onbeperkt. In de Rijkswet tot wijziging van het Statuut zal een bepaling worden opgenomen op grond waarvan voor de BES regels worden gesteld en andere specifieke maatregelen worden getroffen met het oog op de economische en sociale omstandigheden, de grote afstand tot het Europese deel van Nederland, hun insulaire karakter, kleine oppervlakte en bevolkingsomvang, geografische omstandigheden, het klimaat en andere factoren waardoor deze eilanden zich wezenlijk onderscheiden van het Europese deel van het Koninkrijk. (Zie de bijlage bij de besluitenlijst BES van het bestuurlijk overleg van 20 november 2008). Zie ook punt 32 en MvT bij ABES, p. 2-3.

Gronden voor afwijking van NL regelgeving

IV Toepasselijke regelgeving: Invoeringswet openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba (IBES)

16. Uitgangspunt is dat voor de BES de Antilliaanse regelgeving voorlopig van toepassing blijft. Dit uitgangspunt wordt neergelegd in de **Invoeringswet openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba (IBES)**.

NA regelgeving blijft van toepassing

17. De Antilliaanse regelgeving kent de volgende indeling:

- Landsverordeningen
- Landsbesluiten, houdende algemene maatregelen (Lb h.a.m.)
- Ministeriële beschikkingen met algemene werking (Mb m.a.w.)
- Eilandsverordeningen
- Eilandsbesluiten h.a.m.

NA regelgeving

18. Welke landsverordeningen en daarop gebaseerde besluiten als nationale regelgeving precies zullen blijven gelden, zal blijken uit een bijlage bij de IBES. In die bijlage wordt vastgelegd welke Antilliaanse regelingen de status van Nederlandse wet in formele zin krijgen, en welke de status van amvb resp. ministeriële regeling. De regelingen zullen in de bijlage van de IBES worden opgesomd per ministerie; zo zal duidelijk zijn welke minister eerstverantwoordelijke is.

IBES-lijst

19. a. In de periode tot de transitie kunnen de Antilliaanse regelingen nog door de Antilliaanse wetgever worden gewijzigd, waardoor het onzeker is hoe zij op de dag voor de transitie precies zullen luiden. Het is ongewenst dat de Nederlandse wetgever via de IBES regelgeving tot Nederlandse wetgeving omvormt, zonder daarbij zeker te zijn hoe die regelgeving op het tijdstip van inwerkingtreding precies zal luiden. Bovendien moet bij het opstellen van de aanpassingsregelgeving (zie hoofdstuk V) duidelijk zijn welke tekst (van een Antilliaanse regeling) precies wordt aangepast.

Peildatum NA regelgeving

Daarom wordt in de IBES niet uitgegaan van de Antilliaanse regelingen zoals die op de dag voor de transitie luiden, maar zoals die luiden op 15 december 2008. Dit betekent dus, dat de regelgeving die op die dag in de BES van kracht is, in beginsel de regelgeving is die na de transitie zal gelden (zie ook onder e).

b. De (doorlopende) teksten van de op 15 december 2008 bestaande Antilliaanse regelingen zullen bij besluit van de minister van BZK worden vastgesteld en ter inzage gelegd bij het ministerie van BZK. Daarnaast zullen deze teksten vanaf half april 2009 te raadplegen zijn via www.wetten.nl.

c. Ingeval er op of na 15 december 2008 (of een eventuele andere peildatum: zie onder d) ten aanzien van een landsverordening die op de IBES-lijst wordt geplaatst conceptwijzigingen aanhangig zijn bij de Staten, kunnen deze wijzigingen via de ABES in de desbetreffende verordening worden verwerkt. Het maakt dan niet uit of die wijzigingen wel tijdig de eindstreep zullen halen: zij worden immers via de ABES van kracht (zie verder hoofdstuk V).

d. De mogelijkheid bestaat om ten aanzien van specifieke regelingen een andere peildatum te kiezen. Een andere datum kan bijvoorbeeld de voorkeur hebben ingeval het zeker is dat bepaalde (voor de BES relevante) ontwerp-landsverordeningen tijdig (d.w.z. vóór de transitiedatum) zullen zijn doorgevoerd.

e. Ondanks alle inspanningen kan het voorkomen dat de straks op www.wetten.nl gepubliceerde geconsolideerde teksten fouten bevatten. In een enkel geval kan het zelfs voorkomen dat bepaalde wijzigingen per abuis niet zijn meegenomen bij de consolidatie. Desalniettemin wordt in de IBES uitgegaan van deze geconsolideerde, doorlopende teksten. Dit schept immers de meeste duidelijkheid over de inhoud van de regelingen zoals die na de transitie van toepassing zullen zijn. Bij de consolidatie gemaakte fouten, zoals niet meegenomen wijzigingen, kunnen via de ABES worden hersteld.

20. In de bijlage bij de IBES kunnen ook eilandsverordeningen en eilandsbesluiten h.a.m. worden opgenomen. Ook hiervoor geldt dat wordt uitgegaan van de tekst van de desbetreffende regeling, zoals die op 15 december 2008 luidde en bij besluit van de minister van BZK is vastgesteld en ter inzage gelegd bij het ministerie van BZK.

*Eilands-
regelgeving*

21. In beginsel zal de omzetting zijn als volgt:

- een landsverordening krijgt de status van wet in formele zin
- een landsbesluit, houdende algemene maatregelen, de status van AMvB
- een ministeriële beschikking met algemene werking de status van ministeriële regeling.

*Landsverordening
wordt wet;
landsbesluit h.a.m.
wordt amvb*

22. Voor een landsverordening waarin onderwerpen zijn geregeld die in onze wetgeving op lager niveau zijn geregeld, zijn er 2 mogelijkheden:

- als het onderwerp in Nederland in zijn geheel op lager niveau wordt geregeld, maak er dan een regeling van hetzelfde niveau van (denk om grondslag) (bijv. de landsverordeningen over rechtspositie politieke ambtsdragers worden omgezet op amvb-niveau; de grondslag daarvoor wordt in de WolBES opgenomen)
- als de regeling zowel onderwerpen bevat die in Nederland op wetsniveau zijn geregeld, als onderwerpen die in Nederland op lager niveau worden geregeld, dan ligt het overnemen van de gehele landsverordening als wet het meest voor de hand (als minst tijdrovende optie) (bijv. het materieel ambtenarenrecht). Het verplaatsen van bepalingen naar lagere regelingen kan later gebeuren, na de statuswijziging;

*Verplaatsen naar
lagere regeling?*

Het omgekeerde komt soms ook voor: namelijk dat een onderwerp in Nederland op wetsniveau wordt geregeld, terwijl het in de Antillen op lager

niveau is geregeld. In dat geval ligt het voor de hand de desbetreffende regeling naar het niveau van wet te tillen.

22a. Daarnaast is het mogelijk dat wat in Nederland op wetsniveau wordt geregeld, voor de BES (voorlopig) op lager niveau te regelen. In de notitie Juridische keuzes regelgeving BES (waarover de Raad van State 23 juli 2008 voorlichting heeft gegeven) wordt gewezen op de mogelijkheid ruim te delegeren naar amvb-niveau. Hiervoor dient wel een wettelijke basis te worden gecreëerd. Van belang is dat de ministeries zelf voor een wettelijke grondslag moeten zorgen.

Dit laatste geldt ook voor nieuwe regelingen, zoals de invoering van een zorgverzekering op de BES bij amvb.

Delegatiegrondslagen kunnen worden opgenomen:

- (via de ABES) in een andere landsverordening op hetzelfde terrein, die de status van wet verkrijgt;
- (via de ABES) in een bestaande of nieuwe Nederlandse wet;
- in de Invoeringswet BES.

(Zie ook Deel 2, handreiking 2).

Delegatie

23. De IBES zal regelen dat nog geldende voorzieningen van overgangsrechtelijke aard die zijn vastgesteld ten aanzien van in de bijlage genoemde regelingen van kracht blijven. De achtergrond hiervan is dat vaak niet meer te achterhalen is welke overgangsrechtelijke voorzieningen in het verleden getroffen zijn en of die nog werken.

Daarnaast bevat de IBES ook algemeen overgangsrecht. Dit betreft vooral “omhangbepalingen”, op grond waarvan bijvoorbeeld een reeds voor de transitie verleende vergunningen hun rechtskracht behouden.

Verder dienen de departementen na te gaan welk bijzonder overgangsrecht daarnaast nodig is voor de Antilliaanse regelingen en voor de Nederlandse wetten die van toepassing worden verklaard op de BES. *De departementen stellen dus zelf de specifieke overgangsrechtelijke bepalingen op.*

Overgangsrecht

V Aanpassingswetgeving: Aanpassingswet openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba (ABES)

24. Indien de Landsverordeningen, landsbesluiten houdende algemene maatregelen (h.a.m.) en ministeriële beschikkingen met algemene werking (m.a.w.) op grond van de IBES en de IBES-bijlage worden omgevormd tot Nederlandse regelgeving, kan het nodig zijn deze aan te passen:

- a) omdat het Land (met zijn organen en diensten) wegvalt en die taken en bevoegdheden door een ander orgaan moeten worden overgenomen;
- b) omdat de Nederlandse Grondwet in zijn geheel van toepassing is; en/of
- c) om mogelijke risico's te voorkomen.

Daarnaast zijn er aanpassingen noodzakelijk van technische aard, zoals het wijzigen van de citeertitel of het aanpassen van verwijzingen.

*Aanpassen NA
regelgeving*

25. Ad a)

Door het wegvallen van het Land Nederlandse Antillen zullen bestaande landsorganen wegvallen; het is dus zaak taken die aan landsorganen waren toebedeeld, voor zover nodig op te dragen aan Nederlandse, eilands- of Koninkrijksorganen of andere voorzieningen te treffen.

Als bestaande regelingen worden aangepast, dient dezelfde benaming van organen

*Wegvallen
landsorganen:
bevoegdheden
hertoedelen*

als in de rest van de regeling te worden aangehouden.

25a. Voor de BES zal er geen Gouverneur meer zijn. Als een taak bij de Gouverneur van de Nederlandse Antillen ligt, dient te worden bepaald waar die bevoegdheid na statuswijziging komt te liggen. Er is geen algemene regel te geven aan welk orgaan de taken en bevoegdheden van de Gouverneur moeten worden opgedragen. Dit zullen de ministeries zelf per geval moeten bekijken. Belangrijkste criterium daarbij is wie op grond van Nederlandse wetgeving een vergelijkbare taak uitvoert. Bij regelgevende bevoegdheid, zal het in de praktijk meestal ook de Minister zijn die het overneemt (in een enkel geval de Rijksvertegenwoordiger). Die regelgeving was niet voor niets aan een hoog orgaan als de Gouverneur opgedragen. De uitvoerende bevoegdheid die oorspronkelijk aan de Gouverneur was opgedragen, kan worden opgedragen aan de minister (in de praktijk zijn mandataris in het Regionaal Service Centrum), de Rijksvertegenwoordiger, de gezaghebber of het bestuurscollege. Voor toekennen van taken aan de Rijksvertegenwoordiger, zie ook deel I, punt 6.

Gouverneur

26. De ABES zal géén algemene wijzigingsbepalingen bevatten (de IBES evenmin). De departementen beslissen zelf of zij per specifieke regeling, per categorie regelingen of voor alle regelingen waarvoor hun minister verantwoordelijk is, een wijzigingsbepaling opnemen.

Geen algemene wijzigingen in ABES of IBES

27. Ad b)

De Grondwet zal gelden op de BES. Dat betekent dat aan de eisen die de Grondwet stelt zal moeten worden voldaan. *Het is de verantwoordelijkheid van de departementen om de regelingen die onder hun verantwoordelijkheid vallen, te toetsen aan de Grondwet.* Zie verder hoofdstuk VII, punten 38 – 40.

Toetsen aan Grondwet en grondrechten

28. Het uitgangspunt is wijzigingen in de Antilliaanse regelgeving te beperken tot hetgeen strikt noodzakelijk is; dit om recht te doen aan de afspraken in de Slotverklaring van oktober 2006, en om de toch al aanzienlijke hoeveelheid werk niet verder uit te breiden.

Alleen noodzakelijke wijzigingen

29. Een consequentie van het uitgangspunt de wijzigingen zo veel mogelijk te beperken is dat de Antilliaanse wetgeving die blijft gelden, niet geheel aan de gebruikelijke Nederlandse standaard zal voldoen. Er zullen mogelijk nog verwijzingen in voorkomen naar bepalingen die zijn vervallen; er zullen bepalingen in voorkomen die feitelijk niet meer worden toegepast, bijv. omdat de genoemde landsorganen niet meer bestaan en hun taken niet worden overgenomen door een ander orgaan. Als daardoor geen (evidente) strijd met Grondwet of grondrechten optreedt, en er geen verwarrende onduidelijkheid ontstaat, kunnen deze onvolkomenheden voorlopig voor lief worden genomen. *In deze aanpassingsoperatie is het dus niet nodig deze onvolkomenheden recht te trekken.* In eerdergenoemde notitie Juridische keuzes regelgeving BES wordt daarop ingegaan.

Onvolkomenheden en brief Juridische keuzes regelgeving BES

30. Naast de Grondwet, de Wet openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba (WolBES) en de Wet financiën openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba (WfinBES) kan het nodig zijn dat Nederlandse regelgeving – in afwijking van het

NL regelgeving van toepassing

uitgangspunt –van toepassing wordt op de Bonaire, Sint Eustatius en Saba. *De (al dan niet gedeeltelijke) toepasselijkheid van een Nederlandse wet op de BES, moet expliciet in de Nederlandse wet worden bepaald of uit die wet volgen. In de IBES wordt namelijk de bepaling opgenomen dat Nederlandse wettelijke voorschriften alleen van toepassing zijn, voor zover dit expliciet bij wettelijk voorschrift is bepaald of daaruit volgt.*

Deze van toepassingverklaring zal doorgaans in de desbetreffende wet zelf plaatsvinden. Het is echter ook mogelijk dat een bepaalde wet een andere wet voor de toepassing van die wet van toepassing verklaart, doch dat die andere wet overigens niet integraal van toepassing wordt op de BES. (Zo zou bijv. de WIV 2000 kunnen bepalen dat voor de toepassing van deze wet de Algemene wet op het binnentreden van toepassing is; overigens geldt de Algemene wet op het binnentreden niet.)

Voor alle duidelijkheid: in de bijlage bij de IBES (de IBES-lijst) worden alleen de *Antilliaanse* regels die van toepassing zijn op de BES, genoemd en niet de Nederlandse wettelijke regelingen.

31. Als een landsverordening door beleidsinhoudelijke beslissingen zeer ingrijpend moet worden gewijzigd, kan het efficiënter zijn de Nederlandse wet van toepassing te verklaren of een nieuwe Nederlandse wet te maken. Dit is ter beoordeling van de bewindspersoon. Let hierbij wel op het uitgangspunt, genoemd in 28.

Aanpassen of NL wet invoeren?

32. Veelal zal een Nederlandse wet slechts gedeeltelijk van toepassing worden op de BES, of zullen afwijkende bepalingen binnen die wet gelden op de BES. Als een Nederlandse wet een afwijkende bepaling bevat voor de BES, en die afwijking is niet slechts van tijdelijke aard, dan moet de afwijking worden gemotiveerd onder verwijzing naar één van de genoemde rechtvaardigingsgronden voor afwijking. (Zie hoofdstuk III, punt 15). Dit geldt ook voor wetten van Antilliaanse origine die als definitieve wet bedoeld zijn.

Afwijkende bepalingen voor BES in NL regelgeving

Verschillen die alleen tijdelijk bestaan totdat Nederlands recht zal zijn ingevoerd, kunnen worden gemotiveerd door te wijzen op het feit dat zij zich in een overgangsfase bevinden: daarin onderscheiden de eilanden zich wezenlijk van het Europese deel van Nederland. Van belang is dat de verschillen verband houden met die overgangsfase. Naarmate de afwijkende regeling langer blijft bestaan, wordt het onderscheid uiteraard steeds minder wezenlijk. De afwijkingen moeten wel aanvaardbaar/proportioneel zijn. De departementen dienen zelf die afweging te maken. (Zie ook MvT bij ABES p. 2-3).

Overgangsfase

Afwijken van de Grondwet is niet mogelijk.

33. Voor de invoering van Nederlandse wetgeving zijn er verschillende mogelijkheden. Zie Deel 2, Handreiking 20.

34. De aanpassingen van de Antilliaanse regelingen die van toepassing blijven én de wijzigingen van Nederlandse regelgeving die van toepassing wordt, worden samengevoegd in een rijksbrede verzamelwet: de Aanpassingswet openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba (ABES).

De wetten worden opgenomen in het hoofdstuk van het ministerie van de eerste ondertekenaar.

De departementen moeten hiervoor hun eigen onderdelen aanleveren aan BZK/CZW [redacted] en [redacted]

In rijksbrede ABES aanpassingen aan Antilliaanse én aan Nederlandse wetgeving voor BES

Daarnaast zal ook een rijksbrede aanpassings-amvb worden opgesteld.

VI Eilandsregelgeving

35. Voor zover de eilandsraden de bevoegdheid daartoe behouden, stellen zij zelf vast welke eilandsverordeningen (vergelijkbaar met onze gemeentelijke verordeningen) van kracht blijven. De bestaande eilandelijke regelingen vervallen bij de transitie. In de IBES echter een voorziening opgenomen op grond waarvan deze regelingen na de transitie op eenvoudige wijze van toepassing kunnen blijven.

36. De eilandsbesluiten h.a.m. zijn doorgaans algemeen verbindende voorschriften die door het bestuurscollege worden vastgesteld. Deze categorie besluiten komt in de WolBES niet terug. In deze wet is alleen sprake van door het bestuurscollege vast te stellen eilandsverordeningen (indien sprake is van algemeen verbindende voorschriften) of van besluiten (als geen sprake is van algemeen verbindende voorschriften). Overigens blijft de eilandsraad het primaire orgaan dat middels eilandsverordeningen algemeen verbindende voorschriften vaststelt.

Zoals in Deel II, punt 9 is vermeld, kan de ingevolge van origine NA regelgeving bestaande bevoegdheid tot het vaststellen van eilandsbesluiten h.a.m. blijven bestaan; het is echter niet de bedoeling nieuwe bevoegdheden tot het vaststellen van dergelijke besluiten te creëren.

37. Voor wat betreft eilandsregelingen die zullen gaan gelden als regeling van de Nederlandse centrale overheid: zie punt 20. Eilandsregelingen die ook op eilandsniveau zullen blijven gelden en die moeten worden aangepast, worden in beginsel door de eilandsbesturen zelf aangepast.

VII Grondwet en grondrechten

38. De toepasselijkheid van de Grondwet op de BES betekent dat de regelingen die op de BES zullen gelden, niet in strijd mogen zijn met de grondrechten. Als er beperkingen worden gesteld aan grondrechten, dan dient dit in de regel bij wet te geschieden. Wanneer delegatie geoorloofd is, kunnen organen van de openbare lichamen grondrechten alleen beperken wanneer dit geschiedt op basis van een 'specifieke' wetsbepaling. Dat wil zeggen een bepaling waaruit met voldoende duidelijkheid kan worden afgeleid dat de wetgever bewust een beperkingsbevoegdheid heeft willen toekennen en ten aanzien van welk grondrecht hij dat heeft gewild. Waar de Grondwet spreekt van "behoudens ieders verantwoordelijkheid volgens de wet" zoals in artikel 6, eerste lid, is geen delegatie toegestaan. *Inperking van grondrechten door een eilandsverordening kan dus in strijd zijn met de Grondwet.* Als de inperking wel gehandhaafd moet worden, dient de desbetreffende eilandsverordening de status van wet in formele zin krijgen. Dat kan door de inhoud van de eilandsverordening over te nemen in een (afzonderlijk in te dienen) wetsvoorstel (zie punt 20).

Als een landsverordening niet kan blijven gelden, dient te worden gezien of vervangende regelgeving nodig is; dit kan leiden tot aanvulling van Antilliaanse regels, of tot toepasselijk verklaring van bestaande Nederlandse regels of tot het maken van nieuwe wetgeving.

39. Enkele grondrechten uit onze Grondwet komen niet voor in de huidige Antilliaanse Staatsregeling. Het betreft o.m. bescherming van de persoonlijke

Eilandsverordeningen

Eilandsbesluiten h.a.m.

Wie past eilandsregeling aan?

Beperkingen aan grondrechten

Grondrechten die nu niet in

levenssfeer (art 10 GW), recht op onaantastbaarheid lichaam (art. 11), telefoongeheim (art. 14), nulla poena (art. 16), en recht zich te doen bijstaan in rechte en in administratief beroep (art. 18). Ook de sociale grondrechten (bevorderen werkgelegenheid (19), bestaanszekerheid (20), bewoonbaarheid en leefmilieu (21), volksgezondheid (22)) ontbreken. Op deze onderwerpen is dus extra aandacht nodig van de departementen, of de over te nemen Antilliaanse regelingen geen ongeoorloofde beperkingen inhouden van genoemde grondrechten en of aan de verplichting tot het nemen van maatregelen is voldaan.

Antilliaans recht zijn geregeld

40. Ook voor een aantal andere onderwerpen eist de Grondwet regeling bij wet of bij of krachtens wet. Bij voorbeeld het kiesrecht, de rechtspositie van ambtenaren, aanwijzing van bestuursorganen van wie de gedragingen door de Nationale ombudsman kunnen worden onderzocht, openbaarheid van bestuur, de aanwijzing welke gerechten tot de rechterlijke macht behoren, de instelling van openbare lichamen.

Onderwerpen te regelen bij of krachtens wet

41. De Grondwet bevat geen bepalingen over het heffen van belastingen door openbare lichamen. Analooq aan de eisen van artikel 104 en 132, zesde lid, Grondwet, wordt in de WfinBES een limitatieve opsomming opgenomen van de lokale belastingmiddelen die de eilanden mogen heffen. Ook wordt in de WfinBES een omschrijving opgenomen van de aard van de grondslag, de indexering alsmede de bandbreedte waarbinnen het reële tarief zich mag bewegen. Het staat de eilanden daarbij vrij om te besluiten een in de wet opgesomde heffing of heffingscategorie niet in te voeren. (Zie punten 13 en 14.)

Eilandelijke belastingen

VIII Verdragen

42. BZ heeft 3 lijsten opgesteld van verdragen die ook voor de BES-operatie van belang zijn.

Verdragen die alleen voor de NA gelden

De eerste lijst (A1) bevat verdragen die niet voor Nederland, maar voor de Nederlandse Antillen gelden, en waarbij Nederlandse ministeries hebben aangegeven dat deze verdragen voor de BES van toepassing moeten blijven (of moeten worden opgezegd). Ten aanzien van de blijvende toepassing dienen de ministeries na te gaan of er Nederlands-Antilliaanse uitvoeringswetgeving aanwezig is. Als uitgegaan wordt van het in stand houden van de huidige Nederlands-Antilliaanse wet- en regelgeving op de BES bij statuswijziging, dient te worden nagegaan of na de statuswijziging de uitvoeringswetgeving voldoet. Zo niet dan zal (te zijner tijd) Nederlandse uitvoeringswetgeving opgesteld dienen te worden.

44. Op de derde lijst (A3) komen verdragen te staan die voor Nederland en de Nederlandse Antillen zijn goedgekeurd en bekrachtigd. Hoewel op de transitiedatum de verantwoordelijkheid voor deze verdragen overgaat van de Nederlandse Antillen naar Nederland, zou de Nederlands-Antilliaanse wetgeving van toepassing kunnen blijven. De Nederlandse ministeries dienen na te gaan of deze wetgeving voldoet aan een blijvende toepassing op de BES. Zo niet, dan dienen de ministeries na te gaan welke Nederlandse uitvoeringswetgeving bij de verdragen horen. Deze Nederlandse wetgeving dient vervolgens ook uitdrukkelijk van toepassing te worden verklaard op de BES.

Verdragen die zowel voor NL als voor de NA gelden

45. In het algemeen gelden de mensenrechtenverdragen, zoals EVRM en BUPO, waarbij het Koninkrijk der Nederlanden partij is, zowel voor Nederland als voor de Nederlandse Antillen. Deze mensenrechtenverdragen blijven van toepassing op de BES.

Punt van aandacht moet daarbij zijn dat er wellicht bij enkele verdragen voorbehouden zijn gemaakt bij een bekrachtiging voor de Nederlandse Antillen, waardoor (anders dan met betrekking tot Nederland) niet alle verdragsverplichtingen geïmplementeerd zijn in de NA-regelgeving. *Aanvullende regelgeving kan dus noodzakelijk zijn. Bezien moet worden of zulke aanvulling noodzakelijk is met ingang van de statuswijziging, of ook later kan plaatsvinden.* Op de internetsite 'www.minbuza.nl/verdragen/nl/zoek_verdragen' kan nagegaan worden welke voorbehouden destijds bij de bekrachtiging zijn gemaakt. Het is mogelijk dat een mensenrechtenverdrag wel parlementair is goedgekeurd voor de Nederlandse Antillen, maar niet voor dat Land is bekrachtigd, omdat er nog geen NA- uitvoeringswetgeving is. In dat geval zal moeten worden nagegaan of voor dat verdrag Nederlandse uitvoeringswetgeving aanwezig is en of die wetgeving toegepast kan worden op de BES.

In de situatie dat de Nederlandse Antillen destijds geen medegelding van een mensenrechtenverdrag wensten (bijvoorbeeld bij het VN-vluchtelingenverdrag) en het verdrag derhalve niet voor dat Land parlementair is goedgekeurd, zal voor de toepassing van dat verdrag op de BES parlementaire goedkeuring dienen te worden gevraagd. In die goedkeuringsprocedure zal moeten worden aangegeven welke uitvoeringswetgeving zal gelden.

Mensenrechten-
verdragen

IX Europese Unie

46. De BES blijven voorlopig LGO (landen en gebieden overzee, artikel 299, derde lid, EG-Verdrag); op 30 september 2008 is hierover aan de Tweede Kamer een brief gestuurd met het kabinetsstandpunt terzake. Hierin is het besluit zoals genomen in de BES-week van juni 2008 herhaald. De Groningse rapporten over dit onderwerp zijn al eerder aan de Tweede Kamer aangeboden.

(http://www.minbzk.nl/onderwerpen/de-nederlandse/nieuwe-staatkundige/kamerstukken/114244/brief-aan-de-tweede_6).

Behoud van de LGO-status betekent dat de BES geen deel van de Europese Unie worden; het acquis communautaire is dus niet van toepassing (met uitzondering van deel IV EG en het LGO-besluit). Bij de wetgeving voor de BES hoeft dus geen implementatie van het Europees recht plaats te vinden. Het grondgebied van de BES wordt niet beschouwd als grondgebied van een lidstaat van de EU.

Wel dient er rekening mee te worden gehouden dat juist daardoor voor de BES soms aanvullende wetgeving nodig kan zijn; nl. daar waar voor het Europese deel van Nederland al rechtstreeks Europese regels gelden.

Ook kan van belang zijn dat art. 17-22 EG-verdrag rechten toekennen aan Unieburgers. Alle Nederlanders, ook in de BES, genieten deze rechten.

LGO

X Algemene wet bestuursrecht – LAR (Wet administratieve rechtspraak Bonaire, Sint Eustatius en Saba)

47. De Algemene wet bestuursrecht zal alleen van toepassing zijn op het handelen van Nederlandse bestuursorganen op grond van oorspronkelijk Nederlandse wetten. Voor het handelen van bestuursorganen die hun juridische zetel hebben op de BES geldt het Antilliaanse bestuursrecht. Dat is de hoofdregel. Hierna volgt toelichting.

*Hoofdregel
toepasselijkheid
Nederlands of
Antilliaans
bestuursrecht
Antilliaans
bestuurs-
procesrecht*

48. In de Nederlandse Antillen geldt de Antilliaanse Landsverordening administratieve rechtspraak (LAR-NA). Deze zal als Wet administratieve rechtspraak BES (WarBES) blijven gelden. De WarBES lijkt erg op onze oude Wet Arob. De WarBES bevat uitsluitend procesrecht. Zij opent alleen beroep tegen beschikkingen (niet tegen besluiten van algemene strekking). Beroep kan worden ingesteld bij het Gerecht van Eerste Aanleg, gevolgd door hoger beroep bij het Gemeenschappelijk Hof van Justitie van Curaçao, Aruba, Sint Maarten en van Bonaire, Sint Eustatius en Saba.

Aan het beroep bij het Gerecht in eerste aanleg kán een bezwaarschriftprocedure voorafgaan, maar deze is facultatief. Als de belanghebbende er voor kiest om rechtstreeks beroep bij de rechter in te stellen, kan niettemin ook het Gerecht aan het bestuursorgaan vragen om het besluit te heroverwegen.

49. Antilliaans materieel bestuursrecht (besluitvormingsrecht) is deels opgenomen in de bijzondere Antilliaanse regelgeving en is grotendeels ongeschreven recht. Hoewel het Antilliaanse en het Nederlandse materiele bestuursrecht grote overeenkomsten vertonen en elkaar door de jurisprudentie van het Hof steeds verder benaderen, zijn er op een aantal punten verschillen, die hier verder buiten beschouwing blijven.

*Antilliaans
materieel
bestuursrecht*

50. Onder BES-bestuursorganen verstaan we bestuursorganen die hun juridische zetel hebben op de BES. Dit zijn bijv. de gezaghebber, de bestuurscolleges, de Rijksvertegenwoordiger.

*BES-
bestuursorganen*

51. Dat de Awb niet van toepassing is op het handelen van BES-bestuursorganen volgt uit de systematiek van de Invoeringswet BES.

Het is mogelijk in specifieke Nederlandse wetgeving, voor zover nodig, onderdelen van het materiële recht van de Awb van toepassing te verklaren op de BES-bestuursorganen.

*materieel recht
Awb toch van
toepassing op BES-
bestuursorganen?*

52. De Awb is ook niet van toepassing op handelingen van bestuursorganen die hun juridische zetel in Nederland hebben, als zij handelen op basis van een specifieke (Nederlandse) BES-wet (zoals de IBES, WolBES, WfinBES), een regeling van Nederlands-Antilliaanse origine (een regeling op de IBES-lijst) of een op een specifieke BES-wet of van oorsprong NA regeling gebaseerde uitvoeringsregeling. Dan is de WarBES van toepassing. Dit volgt uit artikel 3, eerste en tweede lid, van de Invoeringswet BES.

*WarBES van
toepassing op
handelingen van
Nederlandse
bestuursorganen
op grond van
specifieke BES-
regelgeving en
IBES-lijst-
regelingen*

53. De Awb is wel van toepassing op het handelen van bestuursorganen met hun juridische zetel in Nederland ter uitvoering van bestaande Nederlandse wetten. Dit volgt uit de Awb.

Het is mogelijk hiervan af te wijken door in de specifieke wet een bepaling terzake op te nemen.

Awb van toepassing op handelingen van Nederlandse bestuursorganen op grond van Nederlandse regelingen

54. Afwijken van de Awb kan alleen bij wet in formele zin. Als een onderwerp geheel of gedeeltelijk bij amvb wordt geregeld, en afwijking van Awb is wenselijk, dient een voorziening voor die afwijking te worden getroffen bij de wet in formele zin die de delegatiegrondslag bevat.

Afwijken van Awb alleen bij wet in formele zin

54. De WarBES opent alleen beroep tegen beschikkingen. Tegen besluiten van algemene strekking, die niet algemeen verbindend voorschift zijn, zal dus geen beroep openstaan. Als dat problemen oplevert, kan in de specifieke regeling een aparte bepaling worden opgenomen, die ook daartegen de rechtsgang van de LAR opent.

Geen beroep tegen besluiten van algemene strekking bij beroep op grond van de WarBES

55. De WarBES is niet van toepassing, als er een bijzondere administratieve rechter bevoegd is. (art. 7, tweede lid, aanhef en onder g, van de Wet administratieve rechtspraak BES).

Uitzondering voor bijzondere administratieve rechter Vragen?

58. Het kan wenselijk zijn af te wijken van bovenstaande uitgangspunten. Voor vragen hierover kunt u contact opnemen met [REDACTED]

XI Overige onderwerpen

59. Wob en Archiefwet

Op BES-bestuursorganen wordt de Wet openbaarheid van bestuur niet van toepassing, maar de Landsverordening openbaarheid van bestuur (Wet openbaarheid van bestuur Bonaire, Sint Eustatius en Saba). Hiermee wordt dus de algemene regel gevolgd dat de Antilliaanse regelingen van toepassing zijn op de BES.

Voor Nederlandse organen die zetelen in het Europese deel van Nederland, geldt gewoon de Wob.

De Archiefwet wordt niet van toepassing op BES-bestuursorganen, maar is wel van toepassing op Nederlandse overheidsorganen en hun werkzaamheden op de BES die onder de Archiefwet vallen. Het archiefbeheer in de BES zal worden geregeld op amvb-niveau, naar het model van de regelgeving zoals die nu geldt voor de BES.

Wob en Archiefwet

60. Organisatie rechtspraak

Overeenstemming is bereikt met de Nederlandse Antillen, Curaçao en Sint Maarten over een Rijkswet Gemeenschappelijk Hof van Justitie. (Met Aruba wordt nog overlegd.) Hierin wordt geregeld dat er gerechten in eerste aanleg zijn in de landen Curaçao, Aruba en Sint Maarten, én een Gerecht in eerste aanleg van Bonaire, Sint Eustatius en Saba. Dit laatste Gerecht houdt zitting op alle drie eilanden. Het

Organisatie rechtspraak

Gerecht in eerste aanleg neemt kennis van in beginsel alle burgerlijke en alle strafzaken. Het Gerecht in eerste aanleg neemt ook kennis van bestuursrechtelijke zaken.

Hoger beroep wordt behandeld door het Gemeenschappelijk Hof van Justitie van Curaçao, Aruba, Sint Maarten en van Bonaire, Sint Eustatius en Saba. Dit Hof wordt waarschijnlijk gevestigd in Curaçao.

De mogelijkheid om de behandeling van bestuursrechtelijke zaken aan een bijzonder rechtcollege of het Hof op te dragen, blijft bestaan. Zo kan de Raad van Beroep voor belastingzaken of het gerecht in ambtenarenzaken of de Raad van Beroep in ambtenarenzaken blijven bestaan.

61. Burgerlijk – en strafprocesrecht

Gestreefd wordt naar eenvormig procesrecht voor de 6 eilanden.

*Burgerlijk en
strafprocesrecht*

62. Burgerlijk Wetboek

Het Antilliaanse Burgerlijk Wetboek zal blijven gelden, zij het met enkele aanpassingen.

*Burgerlijk
Wetboek*

63. Wetboek van Strafrecht

We gaan ervan uit dat het huidige Antilliaanse Wetboek van Strafrecht zal blijven gelden. Bij strafbepalingen moet dus daarnaar worden verwezen. Naar aanleiding van het advies van de Raad van State zal het systeem van boetecategorieën ook in het Wetboek van Strafrecht BES worden ingevoerd:

*Wetboek van
Strafrecht
Boetebepalingen*

Boetecategorieën en corresponderende boetebedragen

Huidige bedrag:	Boetecategorie:	Nieuw bedrag:
NAf. 500	Eerste categorie	USD 280
NAf. 5.000	Tweede categorie	USD 2.800
NAf. 10.000	Derde categorie	USD 5.600
NAf. 25.000	Vierde categorie	USD 14.000
NAf. 100.000	Vijfde categorie	USD 56.000
NAf. 1.000.000	Zesde categorie	USD 560.000

*Zie i.v.m. de
invoering van de
dollar ook punt 64
van de handleiding*

De thans genoemde boetebedragen worden vervangen door een verwijzing naar de toepasselijke boetecategorie volgens het volgende model:

Hij die opzettelijk valse of vervalste muntspeciën of valse of vervalste munt- of bankbiljetten uitgeeft, wordt, behoudens artikel 215, gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vier jaar of geldboete van de vierde categorie.

Toelichting: Artikel 96 van het Wetboek van Strafrecht BES bepaalt dat de bepalingen van de eerste acht titels van dat wetboek ook toepasselijk zijn op feiten waarop bij andere wetten of verordeningen straf is gesteld, tenzij de wet anders bepaalt. Hieruit volgt dat voor zover een strafbaar gesteld feit onder de toepasselijkheid van het Wetboek van Strafrecht BES valt, met de bedreigde boetecategorie wordt bedoeld, de boetecategorie die is opgenomen in artikel 27, vierde lid, van het Wetboek van Strafrecht BES.

NB het model geldt voor BES-wetten (wetten die uitsluitend in de BES gelden); bestaande Nederlandse wetten die na de transitie zowel in

Europees Nederland als in de BES gelden, hoeven op dit punt geen aanpassing.

Bijzondere omzettingsregels

1. Indien een boetebedrag nauwelijks hoger is (vuistregel: < 20%) dan het maximum van een bepaalde boetecategorie, wordt het boetebedrag in beginsel vervangen door een verwijzing naar die **lagere** categorie. Voorbeeld: NAf. 11.000 / USD 6.160 wordt boete van de derde categorie.

2. Indien het boetebedrag hoger is dan NAf. 100.000 / USD 56.000 wordt dat bedrag vervangen door een verwijzing naar de **vijfde** categorie. Voor een passende bestraffing van rechtspersonen bevat artikel 27, zevende lid, WvSr BES een voorziening.

NB. De zesde categorie is voorbehouden voor rechtspersonen.

Voor vragen over strafbepalingen kunt u contact opnemen met [REDACTED]
[REDACTED] Voor vragen over de omzetting van boetebedragen kunt u contact opnemen met [REDACTED]

63a. De Wet economische delicten zal niet van toepassing zijn op de BES.

Wet economische delicten

64. Munteenheid

Munteenheid

Na de transitie zal de US dollar de munteenheid van de openbare lichamen zijn. Dit betekent dat de thans in Nederlands-Antilliaanse guldens luidende geldbedragen in wet- en regelgeving moeten worden omgezet in bedragen in dollars. Daarbij kan worden aangesloten bij de sinds 1971 geldende vaste wisselkoers tussen de Antilliaanse gulden en de US dollar (USD 1,00 = NAf. 1,790).¹

Hoofdregel: technische omzetting

Evenals bij de invoering van de euro geldt als uitgangspunt dat de omzetting zoveel mogelijk budgettair neutraal moet geschieden. De financiële consequenties voor burgers, bedrijven en overheden moeten minimaal zijn. Om die reden geldt als hoofdregel dat bedragen technisch worden omgezet: de in guldens luidende bedragen worden gedeeld door 1,790 en vervolgens rekenkundig afgerond op twee cijfers achter de komma.

*Hoofdregel:
technische
omzetting*

Van deze hoofdregel kan slechts worden afgeweken, indien daartoe gegronde redenen bestaan. Afwijking van de hoofdregel dient in de toelichting bij de betreffende regeling te worden gemotiveerd.

Aanvullende regels

Bij de invoering van de euro zijn vier categorieën van gevallen geïdentificeerd, waarin afronding van bedragen acceptabel werd geacht. Het gaat om gevallen

*Aanvullende regels
voor omzetting*

¹ Landsbesluit van 24 december 1971, no. 14, houdende vaststelling van de verhouding van de Nederlands-Antilliaanse gulden ten opzichte van de dollar van de Verenigde Staten van Amerika (P.B. 1971, no. 192).

waarin de afronding niet tot substantiële financiële gevolgen leidt. Voor deze categorieën zijn toen de volgende aanvullende omzettingsregels geformuleerd, die ook bij de invoering van de dollar kunnen worden toegepast.²

1. Bepalingen met afrondingsregels

Bestaande wettelijke afrondingsregels (bijv. afronding op 5 of 10 gulden) mogen worden gehandhaafd, indien de financiële consequenties daarvan verwaarloosbaar zijn. Waar het uitgangspunt van financiële neutraliteit dit vergt, kan voor afronding op kleinere eenheden worden gekozen.

2. Grens- en drempelbedragen

Grens- en drempelbedragen mogen, indien de uitvoeringspraktijk dit vergt (bijv. vanwege heldere communicatie of het voorkomen van kostbare aanpassingen van systemen) worden afgerond.

3. Hanteerbaarheid van kleine bedragen

Kleine bedragen mogen worden afgerond, indien dit noodzakelijk is voor de uitvoerbaarheid en de hanteerbaarheid in het maatschappelijk verkeer.

4. Verdere verfijningen

In wetgeving opgenomen bedragen met drie of meer decimalen achter de komma mogen, indien nodig, ook in de nieuwe situatie op drie of meer decimalen worden afgerond. Door toevoeging van een extra cijfer achter de komma blijft de bestaande precisie gehandhaafd.

Aanduiding van de dollar in wetgeving

Sinds de invoering van de euro worden in rijkswetgeving de NEN-aanduidingen "ANG" en "AWG" gebruikt als valuta-aanduidingen voor de Nederlands-Antilliaanse gulden en de Arubaanse florin. Voorgesteld wordt om zowel in rijkswetgeving als in niet-rijkswetgeving de NEN-aanduiding "USD" te hanteren ter aanduiding van de dollar.

Voor vragen over de omzetting van NAf. naar dollars kunt u contact opnemen met [REDACTED] Financiën [REDACTED]

65. Gelijke behandeling

De Algemene wet gelijke behandeling (AWGB) wordt niet direct ingevoerd op de BES omdat deze wet te veel afwijkt van de geldende Antilliaanse wetgeving. Hetzelfde geldt voor de andere Nederlandse wetten op het gebied van gelijke behandeling (Wet gelijke behandeling op grond van handicap of chronische ziekte, Wet gelijke behandeling op grond van leeftijd bij de arbeid, Wet gelijke behandeling van mannen en vrouwen). We gaan ervan uit dat de rechter aan inwoners van de BES bescherming biedt tegen ongelijke behandeling in strijd met artikel 1 Grondwet en internationale verdragen. Zie hierover ook punt 15 over artikel 1 van het Statuut.

Voor vragen hierover kunt u contact opnemen met [REDACTED]

66. Tijdsverschil en Algemene termijnenwet

² Beleidsbrief aanpassing van wetgeving in verband met de euro (Kamerstukken II 1999-2000, 27 042, nr. 1).

Zie voor de afronding van boetebedragen punt 63 van de handleiding

Aanduiding van dollar

Gelijke behandeling

Tijdsverschil en

Bij de aanpassing van wetgeving moeten we rekening houden met het tijdsverschil; zowel datum als tijdstip in Europees Nederland verschilt van BES. Bij de Kieswet zijn we het al tegengekomen. Het kan ook in andere wetten van belang zijn. (Denk aan de WIR-kwestie). Het tijdsverschil is 5 uur in wintertijd, 6 uur in zomertijd. De Algemene termijnenwet wordt van toepassing op de BES. De BES zullen daarin wel de gelegenheid krijgen lokale feestdagen lokaal te bepalen.

*Algemene
termijnenwet*

67. Het ingezetenschap op de BES wordt geregistreerd in de basisregistraties persoonsgegevens van de openbare lichamen BES.

*Basisregistratie
persoonsgegevens*

68. In Antilliaanse landsverordeningen wordt wel de term 'burgerlijke landsdienaren' gebruikt. Deze term kan niet blijven staan. In de aanpassingen van de Landsverordening Materieel Ambtenarenrecht (straks Wet materieel ambtenarenrecht BES) zal deze term niet worden gebruikt, maar gewoon "ambtenaar" met, indien dat nodig is, een verduidelijking als onderscheid wordt gemaakt tussen "ambtenaren aangesteld in dienst van de staat" en "ambtenaren aangesteld in dienst van de openbare lichamen".

*Burgerlijke
landsdienaren en
ambtenaren*

Als de term op beide categorieën slaat, wordt dus de term "ambtenaar" gebruikt.

69. Voor burgers en bedrijven zal Nederland zoveel mogelijk benaderbaar zijn via het Regionaal Service Centrum (RSC) van Nederland met een locatie op elk eiland. In dit uitvoeringskantoor zullen uitvoerende diensten van alle ministeries (bijvoorbeeld inspecties en het verlenen van vergunningen) zoveel mogelijk samenwerken. Het RSC is geen z.b.o., maar een baten- lastendienst (agentschap) van het ministerie van BZK en wordt dus niet in de wetgeving genoemd. Als ambtenaren in het uitvoeringskantoor handelen *namens hun minister*, krachtens mandaat dus, gelden hun handelingen als handelingen van de minister, en gaat het om handelingen van een Nederlands bestuursorgaan. Handelen ambtenaren, die gevestigd zijn in het uitvoeringskantoor op grond van een eigen bevoegdheid, dan gelden zij als BES-bestuursorgaan.

*Regionaal Service
Centrum (RSC)*

DEEL 2

HANDREIKINGEN (wetstechnische opmerkingen)

<p>1a. Het opschrift en de aanhef (inclusief considerans) van een landsverordening, landsbesluit en ministeriële beschikking met algemene werking worden niet gewijzigd (conform Ar 226).
<i>Consequentie hiervan is dat de nieuwe status van de regeling niet in alle gevallen overeenkomt met de status die uit het opschrift en de aanhef volgt. Bijvoorbeeld: het opschrift en de aanhef duiden op een landsverordening, terwijl de regeling de status van amvb krijgt.</i></p>	<i>Opschrift, aanhef en considerans</i>
1b. Wanneer in een wijzigingswet of –amvb op diverse plaatsen termen worden vervangen en hiervoor gekozen wordt voor één wijzigingsbepaling, kan het beste verwezen worden naar “de artikelen van deze wet (dit besluit)” in plaats van naar “deze wet (dit besluit)”. Anders zou, als in de betreffende term ook in de aanhef wordt gebruikt, de indruk kunnen bestaan dat beoogd is toch ook de aanhef te wijzigen.	<i>“de artikelen van deze wet/dit besluit”</i>
1c. Binnen elke paragraaf van de ABES en van het Aanpassingsbesluit BES moeten de te wijzigen regelingen in alfabetische volgorde worden geplaatst (conform Ar 223a).	<i>Volgorde te wijzigen regelingen</i>
<p>2. a. Als een landsverordening van kracht blijft, maar niet als wet, zal deze een wettelijke grondslag dienen te krijgen in een bestaande of nieuwe Nederlandse wet van de desbetreffende vakminister, in een andere Nederlands-Antilliaanse regeling die staat vermeld in de bijlage van de IBES en de status van wet krijgt of in de IBES.</p> <p>Eventueel kan een departement er ook voor kiezen een kleine BES wet te maken, met hierin alleen de delegatiegrondslag. (Denk eraan zonodig evt. afwijkingen van de Awb ook in de wet zelf op te nemen. Zie onder Deel 1, 47-58)</p> <p><i>Voorbeeld:</i>
<i>De landsverordeningen die de rechtspositie van politieke ambtsdragers regelen zullen in de bijlage van de IBES de status van amvb krijgen. In de WolBES wordt vervolgens de wettelijke grondslag opgenomen voor de rechtspositie van politieke ambtsdragers.</i></p>	<i>Delegatie-grondslag</i>
b. De nieuwe wettelijke grondslag dient in de desbetreffende amvb te worden vermeld (wijkt af van facultatieve formulering in Ar 227, tweede lid).	<i>Vermelding nieuw wettelijke grondslag</i>
c. Als een landsverordening vrij technische en procedurele regelingen delegeert naar het niveau van een landsbesluit h.a.m., kan het handig zijn dit om te zetten in delegatie naar het niveau van een ministeriële regeling. Zo worden ministerraad en Raad van State ontlast bij wijzigingen. Wel dient daarbij Ar 26 in acht genomen te worden. (Delegatie aan een minister mag – kort gezegd – alleen bij voorschriften van administratieve aard, bij uitwerking van details, bij voorschriften die dikwijls wijziging behoeven en bij voorschriften waarvan te voorzien is dat zij met grote spoed moeten worden vastgesteld).	<i>Delegatie naar ministeriële regeling</i>
3. Bij het vervallen van een artikel vindt géén vernummering van andere	<i>(Ver)nummering</i>

<p>artikelen plaats, met uitzondering van het invoegen van een nieuw artikel 1 (zie onder Deel 2, punt 4). (conform Ar 238, eerste lid).</p>	<p><i>artikelen</i></p>
<p>Leden van een artikel, evenals de met een letter aangeduide artikelonderdelen hoeven evenmin te worden vernummerd of verletterd (afwijking van Ar 238, tweede lid). <i>Dit in verband met mogelijke verwijzingen in de desbetreffende of andere regelingen.</i></p>	<p><i>(Ver)nummering artikelleden</i></p>
<p>4. Als in een regeling in artikel 1 geen definitiebepaling is opgenomen en het wenselijk is alsnog in het begin van de regeling een definitiebepaling op te nemen, dan wordt onder vernummering van artikel 1 tot 1a een artikel toegevoegd, luidende Artikel 1 (...) (conform Ar 238)</p> <p><i>Dit zal zich vooral kunnen voordoen wanneer het begrip “openbare lichamen” omschreven moet worden.</i></p>	<p><i>Nummering definitiebepaling/ vernummering</i></p>
<p>5. Artikelen die niet langer relevant zijn, bijvoorbeeld omdat deze alleen op (de organisatie van) het Land Nederlandse Antillen betrekking hebben en geen betekenis meer hebben, kunnen uitdrukkelijk worden geschrapt, indien dit eenvoudig kan. Is dit niet het geval, dan is het niet bezwaarlijk deze artikelen te laten staan. Deze artikelen hebben evenwel geen betekenis meer.</p>	<p><i>Niet langer relevante artikelen</i></p>
<p>Bestaande artikelen strekkende tot wijziging van andere regelingen en andere uitgewerkte bepalingen van die regeling worden bij voorkeur geschrapt (zoals overgangs- en inwerkingtredingsbepalingen). Indien geen zekerheid bestaat of het overgangsrecht is uitgewerkt, blijven de desbetreffende artikelen gehandhaafd. N.B. Vergelijk artikel 2, derde lid, van de IBES, versie januari 2008³</p>	<p><i>Uitgewerkte bepalingen</i></p>
<p>6. De citeertitel van een Nederlands-Antilliaanse regeling wordt in de desbetreffende regeling vervangen, dan wel hieraan toegevoegd. Ook wordt de citeertitel in de bijlage bij de IBES opgenomen.</p> <p>In de citeertitel komt de status van de regeling tot uitdrukking (<i>Wet/Besluit/Regeling</i>) en wordt de term BES toegevoegd. (Alleen in de citeertitels van de basiswetten (WolBES, WfinBES, Invoeringswet BES) worden de namen “Bonaire, Sint Eustatius en Saba” voluit geschreven.)</p> <p><i>Op deze manier is de nieuwe status van de regeling toch snel zichtbaar zonder de Bijlage van de IBES.</i> <i>N.B. wetten.nl werkt met de citeertitels.</i></p>	<p><i>Citeertitel</i></p>
<p><i>Voorbeelden:</i> <i>- de Landsverordening openbaarheid van bestuur wordt: de Wet</i></p>	

³ Artikel 2 (...)

3. Bepalingen van overgangsrechtelijke aard die zijn vastgesteld ten aanzien van de in de bijlage genoemde regelingen blijven van toepassing, tenzij bij wettelijk voorschrift anders is bepaald.

openbaarheid van bestuur BES

- de Landsverordening Materieel Ambtenarenrecht wordt: de Wet materieel ambtenarenrecht BES

- de Arbeidsgeschillenlandsverordening wordt: de Arbeidsgeschillenwet

- de Arbeidsregeling 2000 wordt: de Arbeidswet BES.

NB: meestal is een regeling geen landsverordening en wordt zij dus geen wet; in dit geval betreft het wel een landsverordening.

Wanneer in de naam van de Antilliaanse landsverordening een jaartal is opgenomen, blijft dat jaartal staan; "BES" wordt daarna geplaatst.

Een naam als Arbeidsgeschillenlandsverordening wordt niet omgezet in Wet Arbeidsgeschillen, maar in Arbeidsgeschillenwet.

7. a. In de toelichting kan de term BES worden gebruikt.
b. Aanbevolen wordt de afkortingen Aanpassingswet BES en Invoeringswet BES te gebruiken. Dit is duidelijker dan ABES en IBES.

Gebruik van de afkorting BES, IBES, ABES

8. a. Verwijzing naar de begrippen «landsverordening», «landsbesluit, houdende algemene maatregelen», dienen te worden vervangen door «wet» of «algemene maatregel van bestuur».

In de IBES of ABES wordt géén algemene bepaling opgenomen, dat indien in een regeling die als wet wordt aangemerkt wordt verwezen naar «deze landsverordening» of «de landsverordening» respectievelijk «dit landsbesluit» dit wordt vervangen door: deze, onderscheidenlijk de wet.

Verwijzing naar landsverordening/n/landsbesluiten h.a.m.

Voorbeeld:

Artikel 1 van de Landsverordening openbaarheid van bestuur luidt thans:

"In deze landsverordening en de daarop berustende bepalingen wordt verstaan onder: (...)."

en wordt:

"In deze wet en de daarop berustende bepalingen wordt verstaan onder: (...)."

- b. Verwijzingen in een landsverordening naar andere genoemde landsverordeningen of landsbesluiten, houdende algemene maatregelen, dienen te worden aangepast aan de nieuwe citeertitel.

Verwijzing naar nieuwe citeertitel

- c. Bij het aanpassen van Nederlands-Antilliaanse regelgeving wordt uitgegaan van de nieuwe citeertitel, zoals vermeld in de bijlage bij de IBES.

Citeertitel cf. bijlage IBES

Voorbeeld in de ABES:

Artikel [P.M.] De Wet materieel ambtenarenrecht BES⁴ wordt als volgt gewijzigd:

(...)

[P.M.] Artikel 2, eerste lid, komt te luiden:

1. In deze wet⁵ en de daarop berustende bepalingen wordt, tenzij anders is bepaald, niet onder ambtenaren verstaan:

(...)

⁴ Dus niet "De Landsverordening Materieel Ambtenarenrecht wordt als volgt gewijzigd:"

⁵ Dus niet "In deze landsverordening" (zie onder punt 7a).

[P.M.] Artikel 39, derde lid, komt als volgt te luiden:

3. Voor de toepassing van deze paragraaf geldt ten aanzien van de ambtenaar voor wie de geldende werktijd korter is dan de voor zijn functie geldende gebruikelijke volledige werktijd dat de laagste bezoldiging die kan worden vastgesteld niet lager is dan het in overeenkomstige gevallen en voor een overeenkomstig tijdvak van in loondienst verrichte arbeid krachtens de [nieuwe citeertitel voor de Landsverordening minimumlonen] voor enig openbaar lichaam vastgesteld bedrag van het minimumloon.

(...)

[P.M.] Artikel 130 komt als volgt te luiden:

Artikel 130

Deze wet wordt aangehaald als: Wet materieel ambtenarenrecht BES.

N.B. Aangezien er nog geen overzicht is van nieuwe citeertitels, zullen de citeertitels mogelijk vooralsnog als «P.M.» blijven staan en later worden ingevuld.

9. Het begrip «eilandsbesluit, houdende algemene maatregelen» wordt niet vervangen door een ander begrip. Uit de WolBES zal volgen dat in de nieuwe situatie de rechtsfiguur «eilandsbesluit, houdende algemene maatregelen» niet meer zal bestaan. In de IBES wordt echter geregeld dat de op basis van de voormalige Nederlands-Antilliaanse regelgeving bestaande bevoegdheid om eilandsbesluiten, houdende algemene maatregelen, vast te stellen, toekomt aan het bestuurscollege.

Voorbeeld:

In de Landsverordening Materieel Ambtenarenrecht is het bestuurscollege t.a.v. diverse onderwerpen bevoegd bij eilandsbesluit, houdende algemene maatregelen, nadere regels vast te stellen, zoals het beoordelen van ambtenaren (art 15, vierde lid) en opstellen van een leidraad functioneringsgesprekken (art 15, zesde lid).

Overwogen kan worden om de bevoegdheid van een bestuurcollege om een eilandbesluit h.a.m. vast te stellen om te zetten in een bevoegdheid tot het vaststellen van nadere regels. *Voorbeeld: het bestuurscollege kan nadere regels stellen/vrijstelling verlenen/ontheffing verlenen*”.

Die nadere regels moeten bij statuswijziging wel als zodanig worden vastgesteld.

Ook eilandsverordeningen en eilandsbesluiten, h.a.m., kunnen in de bijlage van de IBES opgenomen, indien het wenselijk is dat deze de status van wet in formele zin, amvb of ministeriële regeling krijgen.

10. Het begrip «eilandgebieden» wordt vervangen door «openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba» of «openbare lichamen» (als dit begrip eerder in de regeling wordt omschreven). Het begrip «eilandgebied» wordt vervangen door «het openbaar lichaam Bonaire, Sint Eustatius of Saba».

*Eilandsbesluit
h.a.m.*

*Eilandsbesluit
h.a.m. vervangen
door bevoegdheid
op grond van
medebewind*

*Eilandsverordenin
gen,
eilandsbesluiten
h.a.m. niet in IBE
lijst*

Eilandgebied

11. Indien in een Antilliaanse regeling publicatie in de Curaçaosche Courant staat voorgeschreven, wordt dit vervangen door «de Staatscourant».	<i>Curaçaosche Courant</i>
12. Volgorde landen/openbare lichamen op basis van bevolkingsomvang: - voor de landen: Nederland, Aruba, Curaçao, Sint Maarten. - voor openbare lichamen: Bonaire, Sint Eustatius, Saba.	<i>Volgorde landen</i> <i>Volgorde BES</i>
13a. De zinsnede “in de Nederlandse Antillen, Aruba of” wordt – in bepalingen als artikel 3 Algemene Kinderbijslagwet, vervangen door: in Aruba, Curaçao, Sint Maarten, de openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba, of. <i>Art.3, derde lid, AKW, komt te luiden: Hij die Nederland metterwoon heeft verlaten en binnen een jaar nadien metterwoon terugkeert zonder inmiddels in Aruba, Curaçao, Sint Maarten, de openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba, of op het grondgebied van een andere Mogendheid te hebben gewoond, wordt ook voor de duur van zijn afwezigheid geacht in Nederland te hebben gewoond.</i>	<i>Nederlandse Antillen</i>
13. In/op: - op Bonaire / Sint Eustatius / Saba (cf. op Texel) - in de openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba (cf. in de gemeente Texel)	<i>in/op</i>
14. St. of Sint: <i>Sint Maarten en Sint Eustatius in plaats van St. Maarten en St. Eustatius.</i>	<i>St. of Sint</i>
15. a. Bij een tijdstip in een regeling dient bekeken te worden of plaatselijke tijd of het tijdstip in het Europese deel van Nederland wordt bedoeld. Als dit niet nader is aangegeven, wordt in beginsel uitgegaan van de plaatselijke tijd. Indien bij lezing van het desbetreffende artikel twijfel mogelijk is of plaatselijke tijd of het tijdstip in het Europese deel van Nederland wordt bedoeld, verdient de voorkeur in de wet «plaatselijke tijd» of «Europees Nederlandse tijd» op te nemen. Het is op de BES vijf uur vroeger dan in Nederland en wanneer wij zomertijd hebben zes uur vroeger. b. <i>P.M.</i> <i>Nader moet nog worden gezien hoe om te gaan met tijdsverschil bij een in een regeling gestelde termijn (zoals voor het indienen van een aanvraag, het maken van bezwaar- of het instellen van beroep) en of hiervoor een bepaling in de IBES wordt opgenomen.</i> <i>Wordt bijvoorbeeld aangesloten bij de zetel van het bestuursorgaan of rechterlijk college?</i>	<i>Tijd</i>
16. Als een Nederlandse wet tevens van toepassing is op de BES en in deze wet wordt verwezen naar «Nederland» en uitsluitend het Europese deel wordt bedoeld, wordt dit verduidelijkt door de term «Europees deel van Nederland» te gebruiken.	<i>Nederland, Europese deel</i>

<p>Het bijvoeglijk naamwoord daarbij is «Europees-Nederlands».</p> <p>Als Nederland inclusief de BES wordt bedoeld, wordt gebruikt «Nederland» (in het verlengde van Ar 71, eerste lid).</p>	<p><i>Nederland, inclusief BES</i></p>
<p>Als artikelen uitsluitend betrekking hebben op de BES, verdient de voorkeur te gebruiken «Bonaire, Sint Eustatius en Saba» en niet «het Caribisch-Nederlandse deel van Nederland».</p>	<p><i>Uitsluitend BES</i></p>
<p>Indien in een wet die niet van toepassing wordt op de BES verwezen wordt naar 'Nederland' en daaronder voortaan ook de BES-eilanden moeten worden begrepen, wordt dit uitdrukkelijk in de desbetreffende wet geregeld. Uit artikel 3 van de Invoeringswet BES volgt namelijk dat in Nederlandse regelgeving die niet van toepassing wordt, 'Nederland' in beginsel betekent: het Europese deel van Nederland.</p> <p>Indien in een wet die niet van toepassing wordt, verwezen wordt naar 'het buitenland' (of een term als 'ander land' of 'derde land') en het niet de bedoeling is dat de BES in de betreffende context tot het buitenland wordt gerekend, dient deze te worden aangepast of aangevuld.</p> <p>Indien in een van oorsprong Nederlands-Antilliaanse regeling de term 'buitenland' voorkomt, betekent dit in beginsel elk ander land dan Nederland inclusief de BES.</p> <p>Indien in een wet met 'Nederland' bedoeld wordt de staat Nederland, dan is aanpassing of aanvulling niet nodig.</p>	<p><i>Nederland en buitenland in wetten die niet (!) van toepassing worden op de BES</i></p>
<p>17. Daar waar in een Nederlandse wet, die mede van toepassing wordt op de BES, «de secretarie van de gemeente» staat vermeld, wordt dit, voor zover het de BES betreft, «het bestuurskantoor van het openbaar lichaam».</p> <p><i>Voorbeeld:</i></p> <p><i>Artikel H 1, eerste lid, van de Kieswet,</i></p> <p><i>Op de dag van de kandidaatstelling kunnen bij de voorzitter van het hoofdstembureau of bij het door deze aan te wijzen lid van dat bureau, op de secretarie van de gemeente waar dit bureau is gevestigd, van negen tot vijftien uur, kandidatenlijsten worden ingeleverd. Ten minste drie weken voor de kandidaatstelling brengt de burgemeester van elke gemeente dit ter openbare kennis.</i></p>	<p><i>Secretarie van de gemeente</i></p>
<p>18. Publicatie in de Staatscourant geldt ook voor de BES. Het is niet nodig een aparte publicatie voor de BES te regelen. <i>Voorbeeld:</i></p> <p><i>Artikel G 1, vijfde lid, van de Kieswet</i></p> <p><i>De beslissing van het centraal stembureau op het verzoek wordt aan de gemachtigde bekendgemaakt. Van de beslissing wordt mededeling gedaan in de Staatscourant.</i></p> <p>Als er in Antilliaanse regelgeving wordt voorgeschreven in welk publicatieblad een algemene maatregel van bestuur of een ministeriële regeling wordt gepubliceerd, is het niet nodig om in deze regelgeving te gaan bepalen dat de publicatie in het Staatsblad respectievelijk de Staatscourant plaatsvindt. Dit volgt reeds uit de Bekendmakingswet.</p>	<p><i>Publicatie</i></p>
<p>19. a. Indien alleen een hoofdstuk of paragraaf van een Nederlandse wet mede van toepassing wordt voor de BES, verdient het de voorkeur de</p>	<p><i>Van toepassing-verklaring</i></p>

toepasselijkheid voor de BES in het begin van dit hoofdstuk of deze paragraaf te regelen.

(Dit hoofdstuk is mede van toepassing in de openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba, met dien verstande dat...)

b. In andere gevallen worden de van-toepassing-verklaring en de artikelen betreffende het “maatwerk” in beginsel opgenomen in een apart hoofdstuk onderscheidenlijk aparte paragraaf (afhankelijk van het aantal niveaus in de wet) vóór de overgangs- en slotartikelen van de wettelijke regeling. Daarin wordt geregeld dat deze wet mede van toepassing is op de openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba en, zo nodig, dat onder de in die wet genoemde bestuursorganen de desbetreffende bestuursorganen van de BES wordt gelezen.

Gekozen is voor een apart hoofdstuk, ook al bevat deze maar één artikel, omdat daarmee voorkomen wordt dat de toepasselijkheid ‘verdwijnt’ tussen andere artikelen.

Indien een regeling geen hoofdstukken of paragrafen kent, verdient het de voorkeur de van-toepassing-verklaring in een artikel vóór de overgangs- en slotbepalingen op te nemen.

NB. Niet volstaan kan worden met het uitsluitend aanpassen van de definitiebepalingen. De toepasselijkheid dient derhalve expliciet te worden geregeld (zie hieronder de voorbeelden) of onmiskenbaar uit de tekst volgen.

Fictieve voorbeelden van-toepassing-verklaring:

- De Wet op de inlichtingen- en veiligheidsdiensten 2002 wordt als volgt gewijzigd:

Na artikel 88 wordt een nieuw hoofdstuk ingevoegd, luidende:

Hoofdstuk 7a. Bonaire, Sint Eustatius en Saba

Artikel 88a

Deze wet is mede van toepassing in de openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba.

- De Kieswet wordt als volgt gewijzigd:

Na artikel Y 39 wordt een nieuw hoofdstuk ingevoegd, luidende:

HOOFDSTUK Ya. Bonaire, Sint Eustatius en Saba

§ 1 Begripsbepalingen

Artikel Ya 1

In deze afdeling wordt verstaan onder:

*hoofdstukken/
paragrafen
Nederlandse wet*

*Van toepassing-
verklaring*

*Toepassing niet
alleen in
definitieverklaring
regelen*

- a. openbaar lichaam: openbaar lichaam Bonaire, Sint Eustatius of Saba;
- b. Gemeenschappelijk Hof: Gemeenschappelijk Hof van Justitie van Curaçao, Aruba, Sint Maarten en van Bonaire, Sint Eustatius en Saba.

§ 2 De verkiezing van de leden van de Tweede Kamer en van de eilandsraden

Artikel Ya 2

1 De bij of krachtens afdeling II gestelde bepalingen inzake de verkiezing van de leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal en de verkiezing van de leden van de gemeenteraden zijn, voor zover in deze afdeling niet anders is bepaald, van overeenkomstige toepassing in de openbare lichamen, met dien verstande dat telkens in die bepalingen wordt gelezen voor:

- a. de gemeente: het openbaar lichaam;
- b. de burgemeester: de gezaghebber;
- c. burgemeester en wethouders: het bestuurscollege;
- d. de gemeenteraad: de eilandsraad;
- e. de secretarie van de gemeente: het bestuurskantoor van het openbaar lichaam.

2 Indien blijkens de bij of krachtens afdeling II gestelde bepalingen uitsluitend de gemeente, de burgemeester, burgemeester en wethouders of de gemeenteraad van 's-Gravenhage wordt bedoeld, is het eerste lid, onderdeel a tot en met d, niet van toepassing.

(...)

- c. Is sprake van een wet waarin het toepassingsbereik van die wet expliciet wordt geregeld, dan kan er ook voor worden gekozen de toepasselijkheid ten aanzien van de BES in dit artikel/deze artikelen te regelen.

Toepassingsbereik

Voorbeeld Wet Nationale ombudsman

Artikel 1a

1. Deze wet is van toepassing op de gedragingen van de volgende bestuursorganen:

- a. Onze Ministers;
- b. bestuurorganen van provincies, gemeenten, de openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba, waterschappen en gemeenschappelijke regelingen, tenzij voor die bestuurorganen een eigen voorziening voor de behandeling van verzoekschriften is ingesteld op grond van respectievelijk artikel (..)

- d. De verschillende subsidie(kader)wetten zullen via de ABES moeten worden aangevuld, willen zij ook als grondslag kunnen dienen voor subsidies aan organisaties op de BES.

Subsidiewetten

- e. Een (deel van een) Nederlandse wet kan van overeenkomstige toepassing zijn, met dien verstande dat in die bepalingen wordt gelezen voor:

Overeenkomstige toepassing

- de gemeente: het openbaar lichaam;
- de burgemeester: de gezaghebber;
- burgemeester en wethouders: het bestuurscollege;

- de gemeenteraad: de eilandsraad.

20. Voor Nederlands-Antilliaanse wetgeving die (vooralsnog) van kracht zal blijven op de BES zal de taakverdeling tussen de eilandsraad en het bestuurscollege blijven zoals ze is en niet worden aangepast aan het dualistische bestuursmodel.

*Dualistisch
bestuursmodel*

Voor de Nederlandse wetgeving die gaat gelden op de BES en waarin medebewind wordt gevorderd, zal wel de (dualistisch) bevoegdheidsverdeling worden gevolgd.⁶

*Dualistische
bevoegdheidsver-
deling in
Nederlandse
wetten voor BES*

22. Het kan raadzaam zijn in de landsverordening een grondslag op te nemen voor de minister of evt. een ander bestuursorgaan om toezichthoudende ambtenaren aan te wijzen. In veel Antilliaanse landsverordeningen de diensten en ambtenaren met naam en toenaam genoemd. Dat kan vervangen worden door 'door Onze Minister (of een ander bestuursorgaan) aangewezen ambtenaren'. Dan kan op het allerlaatste moment een aanwijzingsbesluit of -regeling worden gemaakt. Voor de bevoegdheden van de toezichthoudende ambtenaren kan verwezen worden afdeling 5.2 van de Awb van toepassing worden verklaard. Let daarbij ook op artikel 5:14, Awb. Het kan wenselijk zijn de bevoegdheden te beperken.

*Aanwijzing
toezichthouders*

23. Het Wetboek van Strafvordering NA wijst in artikel 184 de ambtenaren aan die over algemene opsporingsbevoegdheid beschikken (zoals politie-ambtenaren, ambtenaren van de landsrecherche, de OvJ en de PG). Het ligt voor de hand dat deze ambtenaren door de wettelijke regeling altijd worden aangewezen als bevoegd tot het opsporen van de strafbaar gestelde feiten. Justitie wil graag betrokken blijven bij de aanwijzing van overige opsporingsambtenaren teneinde te voorkomen dat wildgroei ontstaat (zoals dat tot aan begin negentiger jaren vorige eeuw het geval was). Voor de aanwijzing van bijzondere opsporingsambtenaren kan de volgende mengeling van art. 17 WED en Ar 136 gebruikt worden:

*Aanwijzing
opsporingsambten-
aren*

Met het opsporen van de in deze wet strafbaar gestelde feiten zijn, onverminderd artikel 184 van het Wetboek van Strafvordering Bonaire, Sint Eustatius en Saba, belast de door Onze Minister van Justitie, in overeenstemming met Onze Minister van ... aangewezen ambtenaren. (Deze ambtenaren zijn tevens belast met de opsporing van de feiten, strafbaar gesteld in de artikelen PM van het Wetboek van Strafrecht, voor zover deze feiten betrekking hebben op een bevel, vordering of handeling, gedaan of ondernomen door henzelf.)

24. De ABES zal een eigen inwerkingtredingsbepaling kennen. Het wordt aan de departementen overgelaten of zij de inwerkingtredingsbepalingen in landsverordeningen laten staan of laten vervallen. In bepaalde landsverordeningen is die inwerkingtreding van belang. *Voorbeeld: de*

*Inwerkingtre-
dingsbepalingen*

⁶ Zie Uitgangspuntennotitie WoIBES (TK 2007-2008, 2007-2008, 31 200 IV, nr. 28, p. 7-8). Zie voor het toetsingskader TK 2002-2003, 28 995, nr. 3, p. 2-3.

Pensioenlandsverordening overheidsdienaren (art 17 - berekening pensioen - "Als diensttijd komt in aanmerking de tijd, na de dag waarop deze landsverordening in werking treedt doorgebracht: a. (...)" en art 112 "Deze landsverordening treedt in werking met ingang van 1 januari 1998.").
NB: als in de landsverordening de inwerkingtredingsbepaling wordt gehandhaafd, verdient het aanbeveling in die bepaling de term landsverordening te laten staan; het woord "wet" zou verwarrend kunnen zijn.

25. In de wetgeving wordt de term Papiaments gebruikt, en dus niet Papiamentu of Papiamento.	<i>Papiaments</i>
26. Om te voorkomen dat er verschillende schrijfwijzen worden gebruikt, adviseren we het volgende gebruik van de tussen-s-: eilandsbesluit, eilandsverordening, eilandgebied, eilandsraad, eilandgedeputeerde, eilandniveau, eilandsbegroting, eilandsregelgeving, eilandsorganen, eilandsbesturen, eilandsecretaris, eilandbelasting, eilandgriffier. Al deze woorden worden met een kleine letter geschreven.	<p><i>Spelling
eilandsraad etc</i></p>
<p>26a. Aanduiding van de dollar in wetgeving
Sinds de invoering van de euro worden in rijkswetgeving de NEN-aanduidingen "ANG" en "AWG" gebruikt als valuta-aanduidingen voor de Nederlands-Antilliaanse gulden en de Arubaanse florin. Voorgesteld wordt om zowel in rijkswetgeving als in niet-rijks wetgeving de NEN-aanduiding "USD" te hanteren ter aanduiding van de dollar.</p> | <p><i>Aanduiding dollar</i>

<i>ANG, AWG, USD</i></p> |
| <p>26b. Uniforme schrijfwijze bedragen
Komma's worden slechts gebruikt bij niet-afgeronde bedragen: USD 15,78. Dus niet: USD 16,00 of USD 16,--, maar USD 16.

Bij duizendtallen wordt een punt geplaatst voor de laatste drie nullen: USD 10.000. Idem t.a.v. miljoenen: USD 4.500.000.

Bedragen worden in beginsel in cijfers weergegeven. Dus niet USD 14 miljoen, maar USD 14.000.000. Vermeldingen tussen haakjes van voluit geschreven bedragen kunnen in beginsel worden geschrapt.</p> | <p><i>Schrijfwijze
bedragen</i></p> |
| <p>26c. Bedragen in Nederlandse wetten die ook in de BES zullen gaan gelden
Indien in een (bestaande) Nederlandse wet die ook in de BES zal gaan gelden, bedragen zijn opgenomen, zal naast het bedrag in euro ook een bedrag in dollars vermeld moeten worden. Voorbeeld zijn bijv. de waarborgsommen in de Kieswet.

Voor min of meer arbitraire bedragen (waarborgsommen, grensbedragen zonder budgettaire consequenties etc.) verdient het aanbeveling de vuistregel van 1 euro = 1 dollar toe te passen. Bedraagt in het Europese deel van Nederland de waarborgsom om aan bepaalde verkiezingen deel te nemen 450 euro, dan wordt die waarborgsom voor de BES op 450 dollar vastgesteld.

Omrekening aan de hand van de wisselkoers euro/dollar moet in beginsel</p> | <p><i>Toevoeging USD-
bedragen in NL
wetten</i></p> |

worden vermeden. Bedacht dient te worden dat de koopkracht in de BES lager is in dan in Nederland, terwijl de euro momenteel veel duurder is dan de dollar. Omrekening aan de hand van de wisselkoers euro/dollar zou betekenen dat de inwoners van de BES verhoudingsgewijs veel duurder uit zijn dan Europese Nederlanders. Dit nog afgezien van het feit dat omrekening tegen een bepaalde wisselkoers nogal willekeurig zou zijn: welke datum moet dan als peildatum worden genomen?

Bepalingen waarin bedragen voor de BES in abstracto worden vastgesteld door te verwijzen naar "de tegenwaarde in dollars" van een bepaald bedrag in euro, dienen eveneens te worden vermeden. Deze constructie heeft – naast het hierboven reeds genoemde bezwaar – als extra bezwaar dat dit ook tussen BES-inwoners onderling tot verschillende bedragen zou leiden, omdat de tegenwaarde afhangt van de concrete dollarskoers op een bepaald moment.

27. Als voorbeeld voor begripsbepalingen kan artikel 1 van de WolBES gelden:

Artikel 1

1. In deze wet en de daarop berustende bepalingen wordt verstaan onder:

- a. openbaar lichaam: openbaar lichaam Bonaire, Sint Eustatius of Saba;
- b. eilandsbestuur: ieder bevoegd orgaan van het openbaar lichaam;
- c. Onze Minister: Onze Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties;
- d. Rijksvertegenwoordiger: Rijksvertegenwoordiger voor de openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba;

2. In deze wet wordt onder ambtenaar mede verstaan: degene die op arbeidsovereenkomst naar burgerlijk recht werkzaam is.

NB. Zie ook handreiking 1b.

- 27a. Als de Rijksvertegenwoordiger voor de openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba vaker in de wet wordt genoemd, verdient het aanbeveling de term in de begripsbepalingen op te nemen, zoals in artikel 1 WolBES.

Begripsbepalingen

Rijksvertegenwoordiger in begripsbepaling

28. Op besluiten ten aanzien van de BES van bestuursorganen met een zetel in Nederland op grond van Nederlandse wetten blijft de Algemene wet bestuursrecht van toepassing. Dit geldt in beginsel ook voor het procesrecht van de hoofdstukken 6 tot en met 8 Algemene wet bestuursrecht. Om van het procesrecht af te wijken en dus beroep ter plaatse open te stellen, dient in de specifieke wet geregeld te worden onder welke omstandigheden (bijv. de indiener van het beroep heeft zijn woonplaats op de BES, het besluit heeft betrekking op een op de BES gelegen onroerende zaak) in afwijking van de Awb beroep open staat op het Gerecht in eerste aanleg van Bonaire, Sint Eustatius en Saba (of eventueel direct naar het Gemeenschappelijke Hof). Tevens dient de Wet administratieve rechtspraak BES van toepassing te worden verklaard. Daardoor staat ook hoger beroep open op het Gemeenschappelijk

Modelbepalingen voor afwijken van Awb-procesrecht

Hof van Justitie van Curaçao, Aruba, Sint Maarten en van Bonaire, Sint Eustatius en Saba.

Indien een ministerie in een Nederlandse wet tegen een besluit van een bestuursorgaan met een zetel in Nederland beroep wil openstellen op het Gerecht in eerste aanleg van Bonaire, Sint Eustatius en Saba, kan één van de volgende modelbepalingen worden gehanteerd.

De formulering van de modelbepaling hangt af van de specifieke omstandigheden:

a. Bevat een wet een specifieke afdeling/paragraaf/artikel voor de BES, en is daarmee duidelijk dat het desbetreffende besluit altijd 'de rechtssfeer van de BES' raakt, dan kan volstaan worden met de volgende algemene bepaling:

Tegen een besluit als bedoeld in artikel ... kan een natuurlijk persoon of een rechtspersoon, die door het besluit rechtstreeks in zijn belang is getroffen, beroep instellen bij het Gerecht in eerste aanleg van Bonaire, Sint Eustatius en Saba. De Wet administratieve rechtspraak BES is van overeenkomstige toepassing.

b. In andere gevallen zal bekeken moeten worden hoe de rechtssfeer van de BES tot uitdrukking gebracht kan worden. Hieronder enkele voorbeelden.

Indien het besluit betrekking heeft op een onroerende zaak die gelegen is in de openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius of Saba, kan een natuurlijk persoon of een rechtspersoon, die door het besluit rechtstreeks in zijn belang is getroffen, beroep instellen bij het Gerecht in eerste aanleg van Bonaire, Sint Eustatius en Saba. De Wet administratieve rechtspraak BES is van overeenkomstige toepassing.

Indien het besluit is gericht op een natuurlijk persoon of een rechtspersoon, die woonplaats heeft onderscheidenlijk is gevestigd in de openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius of Saba, kan deze beroep instellen bij het Gerecht in eerste aanleg van Bonaire, Sint Eustatius en Saba. De Wet administratieve rechtspraak BES is van overeenkomstige toepassing. (voor de situatie dat alleen de persoon waarop het besluit gericht is, belanghebbende is).

Indien het besluit is gericht op een natuurlijk persoon of een rechtspersoon, die woonplaats heeft onderscheidenlijk is gevestigd in de openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius of Saba, kan een natuurlijk persoon of een rechtspersoon, die door het besluit rechtstreeks in zijn belang is getroffen, beroep instellen bij het Gerecht in eerste aanleg van Bonaire, Sint Eustatius en Saba. De Wet administratieve rechtspraak BES is van overeenkomstige toepassing. (voor de situatie dat ook anderen dan waarop het besluit is gericht, belanghebbenden zijn).